

III. ULUSLARARASI TÜRK DÜNYASI GENÇ AKADEMİSYENLER KONGRESİ

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

10-13 MAYIS 2026
BAK, AZERBAIJAN

SATIR
YAYINLARI

SATIR
YAYINLARI

**III. ULUSLARARASI TÜRK DÜNYASI
GENÇ AKADEMİSYENLER KONGRESİ
BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI**

Editörler

Dr. Yunus KOCABIYIK
Cihad İslam YILMAZ
Dr. Ömer Faruk KARAMAN

KÜRESEL TİCARETİN YENİ EKSENİ: TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI'NIN KAYNAK POTANSİYELİ VE AB MODELİ BİR EKONOMİK ENTEGRASYONUN GELECEĞİ

Hakan Ülker*

Özet

Dünya, 21. yüzyılın jeopolitik ikliminde gelişen iki büyük kırılmanın tarihsel baskısı altındadır: Bir yanda Ukrayna kriziyle tıkanan Kuzey Hattı diğer yanda 2026 itibarıyla tırmanan ABD-İsrail ve İran merkezli savaşlarla felç olan Güney ticaret rotaları (Hürmüz ve Kızıldeniz). Bu çift taraflı sıkışma, Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) coğrafyasını küresel ticaret ve enerji arz güvenliğinin sürdürülebilir arteri konumuna taşımıştır. Türkmenistan'ın 2022 verilerine göre dünya rezervlerinin %4'üne tekabül ederek dünyada 5.sırada yer alan doğal gaz sahaları, Azerbaycan'ın enerji koridorlarındaki tedarikçi rolü ve Kazakistan'ın dünya üretiminin %13-15'ini karşılayarak Avustralya'dan sonra ikinci sırada yer alan uranyum rezervleri muazzam bir ham güç barındırmaktadır. Bu zenginlik, Türkiye'nin savunma sanayii ve dijital dönüşümdeki teknoloji kapasitesiyle birleştiğinde TDT'yi küresel ekonomide hayati bir üçüncü kutup haline getirmektedir. Mevcut ekonomik konjonktürde TDT'ye üye ülkelerin münferit stratejileri, onları küresel değer zincirinde hammadde tedarikçisi konumuna hapsedip çevre ekonomiler yaratarak ekonomik bağımlılık riski taşımaktadır. TDT bünyesinde gerçekleştirilecek kurumsal bir entegrasyon ise, hammadde arzının Türkiye'nin teknoloji kapasitesiyle birleştirilmesine imkan tanıyacaktır. Böylece üye ülkeler, doğal kaynaklarını işlenmemiş emtia olarak satmak yerine kendi ekosistemlerinde yüksek katma değerli mallara dönüştüren bağımsız bir üretim ve teknoloji devi konumuna erişebilecektir. Bu çalışma, küresel kaosu yarattığı arz şokları karşısında "Orta Koridor"un stratejik değerini bir seçeneğinden öte varoluşsal bir zorunluluk olarak görerek, TDT'nin potansiyelini Avrupa Birliği'nin (AB) başarılarından analiz etmektedir. Araştırmada; AB'nin temellerini atan sektörel entegrasyon mantığının, Türk dünyası özelinde ortak enerji otoriteleri, gümrük birliği, ortak finansal mekanizmalar ve teknolojik ekosistemler üzerinden bir entegrasyon modellenmektedir. Türkistan'ın kaynaklarının Türkiye'nin lojistik/teknolojik tecrübesiyle kurumsal bir potada eritilmesi, 1,5 trilyon doları aşan GSYH ve yaklaşık 155 milyonluk nüfus pazarıyla TDT'yi küresel piyasalarda kural belirleyici bir bloğa dönüştürecektir. Sonuç olarak; krizlerin yarattığı jeoekonomik boşluk, TDT bünyesinde "AB Tipi" derin bir ekonomik entegrasyonu tetikleyecek tarihsel zemin hazırlamıştır. Bu stratejik kurumsallaşma küresel ticaretin merkezini yeniden tanımlayarak, Avrasya hattında barış ve refahın garantörü olacak yeni bir küresel eksen inşa edecektir.

Anahtar Kelimeler: Türk Devletleri Teşkilatı, Ekonomik Entegrasyon, AB Modeli, Orta Koridor, Jeopolitik Krizler

* Dr., T.C. Ticaret Bakanlığı, hulker@outlook.com.tr

THE NEW AXIS OF GLOBAL TRADE: THE RESOURCE POTENTIAL OF THE ORGANIZATION OF TURKIC STATES AND THE FUTURE OF AN EU-MODEL ECONOMIC INTEGRATION

Abstract

The world is currently under the structural pressure of two major geopolitical ruptures shaping the 21st century. On the one hand, the Northern corridor has been effectively constrained by the Ukraine crisis; on the other, as of 2026, the Southern trade routes—particularly the Strait of Hormuz and the Red Sea—have been severely disrupted by escalating conflicts centered around the United States, Israel, and Iran. This dual compression has elevated the geography of the Organization of Turkic States (OTS) to a position of strategic centrality as a sustainable artery for global trade and energy security. According to 2022 data, Turkmenistan holds approximately 4% of global natural gas reserves, ranking fifth worldwide; Azerbaijan plays a critical supplier role in transregional energy corridors; and Kazakhstan, accounting for approximately 13–15% of global uranium production, ranks second after Australia. These resource endowments represent a substantial reservoir of latent power. When combined with Türkiye’s advancing capabilities in defense industries and digital transformation, this collective capacity positions the OTS as a potential third pole in the global economic system. However, under current economic conditions, the fragmented national strategies of OTS member states risk confining them to the role of raw material suppliers within global value chains, thereby reinforcing peripheral economic dependency. A comprehensive institutional integration within the OTS framework would enable the alignment of resource endowments with Türkiye’s technological and industrial capacity. Such a transformation would allow member states to shift from exporting unprocessed commodities to producing high value-added goods within an integrated regional ecosystem, ultimately fostering economic autonomy and technological advancement. This study conceptualizes the “Middle Corridor” not merely as an alternative, but as an existential necessity in the face of global supply shocks generated by systemic instability. It evaluates the integration potential of the OTS through a comparative analysis with the European Union (EU), particularly focusing on the sectoral integration model that underpinned the EU’s formation. In this context, the study proposes an institutional framework for the Turkic world based on common energy authorities, a customs union, shared financial mechanisms, and integrated technological ecosystems. The institutional consolidation of Turkestan’s resource base with Türkiye’s logistical and technological expertise could generate a market exceeding \$1.5 trillion in GDP and approximately 155 million in population, thereby transforming the OTS into a rule-setting actor in global markets. In conclusion, the geoeconomic vacuum created by contemporary crises provides a historic opportunity for the emergence of an EU-type deep economic integration within the OTS. Such strategic institutionalization has the potential to redefine the center of global trade and to establish a new geopolitical axis in Eurasia, functioning as a guarantor of stability, prosperity, and sustainable development.

Keywords: Organization of Turkic States, Economic Integration, EU Model, Middle Corridor, Geopolitical Crises